શ્રી શત્રુંજય - મુક્તિ સમ્યગ્જ્ઞાન અભ્યાસક્રમ

સા વિદ્યા યા વિમુક્તયે

C/o. શાહ ગોવિંદજી વીરમ, ફેકટરી કમ્પાઉન્ડ, મોંઢા રોડ, ઔરંગાબાદ - ૪૩૧ ૦૦૧

સમ્યગ્જ્ઞાન વિશારદ

◆◆◆ અભ્યાસક્રમ જવાબ પત્ર ◆◆◆ ૨૦૨૨

એનરોલમેન્ટ નંબર ૨ - પુને

વિદ્યાર્થીનું નામ ______

પ્રશ્ન-૧ ખાલી જગ્યા

(૧)	દેવતા
(૨)	વસુદેવ
(૩)	માવતર
(૪)	યથાપ્રવૃત્તિકરણ
(૫)	દશપૂર્વ
(૬)	આહારક શરીર
(૭)	મિશ્ર
(૮)	કર્મ બાંધતા
(૯)	અધિગમસમ્યક્ત્વ
(૧૦)	વૈભારગિરિ
(૧૧)	અપૂર્વકરણ.
(૧૨)	ઉપશમ
(૧૩)	ક્ષયોપશમિક
(૧૪)	સુઝતા
(૧૫)	શામી
(૧૬)	શિખરણ
(૧૭)	અપ્રત્યાખ્યાની
(૧૮)	ક્ષયોપશમિક
(૧૯)	સંઘબહાર
(૨૦)	મિથ્યાત્વ

પ્રશ્ન-૨ એક જ શબ્દમાં

(૧)	સિંહ
(૨)	વરદત્ત
(૩)	અંતર્મુહૂર્ત
(૪)	અભવ્ય
(૫)	વ્યંતર
(૬)	પાપ
(૭)	આર્યમહાગિરિ
(૮)	નદી-ઘોળ
(૯)	સર્વાર્થ સિદ્ધ
(૧૦)	આગાલ
(૧૧)	ધર્મઘોષ
(૧૨)	સંવેગ
(૧૩)	ચંદ્ર
(૧૪)	મનુષ્ય
(૧૫)	રત્નકંબલ

પ્રશ્ન-૩ શબ્દનો અર્થ

(૧)	ભાલાથી
(૨)	મૃત્યુ પામે છે.
(૩)	અધિક
(૪)	ઓછો
(૫)	સિંહ
(૬)	ઉત્કૃષ્ટ થી
(૭)	નમક / મીઠું
(૮)	લોચ કર્યો
(૯)	વૈક્રિય
(૧૦)	શસ્ત્રો ને
(૧૧)	ભયંકર
(૧૨)	પૂર્વે / પહેલા
(૧૩)	સુભટો
(૧૪)	લાંબી
(૧૫)	સૂંઢના / હાથી
(૧૬)	કહે છે / કહેવાય છે
(૧૭)	ભમણું
(૧૮)	તીક્ષ્ણ
(૧૯)	હે મુનિપતિ
(૨૦)	જઘન્ય.

પ્રશ્ન-૪ જોડકાં જોડો

(૧)	૬	(૬)	૧
(૨)	૫	(૭)	૮
(૩)	૧૦	(૮)	૨
(૪)	૭	(૯)	૪
(૫)	૯	(૧૦)	૩

પ્રશ્ન-૫ સંખ્યામાં જવાબ

(૧)	૭
(૨)	૧૭૦
(૩)	૧૧
(૪)	૬૬
(૫)	૧૮
(૬)	૭૪
(૭)	૨૧
(૮)	૪૫
(૯)	૯૦૦
(૧૦)	૫૨

પ્રશ્ન-૬ ✓ કે ×		પ્રશ્ન-૭ આ વાક્ય ક્યા પાને છે તે નંબ	
(૧)	×	(૧)	૨૨
(૨)	✓	(૨)	૩
(૩)	×	(૩)	૧૧
(૪)	×	(૪)	૧૬
(૫)	✓	(૫)	૯
(૬)	✓	(૬)	૩
(૭)	✓	(૭)	૨૪
(૮)	×	(૮)	૧૨
(૯)	×	(૯)	૭
(૧૦)	×	(૧૦)	૧૭

પ્રિંટિંગ ભૂલ ના લીધે અથવા અમારા થી રહેલ ભૂલના લીધે વિદ્યાર્થીઓ ને જે તકલીફ પડે છે. તે માટે ક્ષમાપ્રાર્થી છીયે. એવા સંજોગો માં વિદ્યાર્થી ને એનો પૂરો માર્ક આપવા માં આવે છે.
પ્રશ્ન - ૩ - શબ્દાર્થ લખો — નં - ૧૫ - કર = સૂંઢના, કરિ / કરી = હાથી.
— નં - ૧૬ - ઉચ્ચરતે — સુચ્ચરતે = સુ + ઉચ્ચરતે = કહે છે / કહેવાય

રીમાર્ક ______ તપાસનારની સહી ______

પ્રશ્ન - ૮ અનિવૃત્તિકરણ ના સંખ્યાતા ભાગો વ્યતીત થાય અને છેલ્લો સંખ્યાતમો ભાગ બાકી રહે ત્યારે જીવ અંતરકરણ કરે છે. અંતરકરણ એટલે જીવ ને મિથ્યાત્વ મોહનીય કર્મ ના પુદ્ગલો ના

૧. ઉદય માં અંતર પાડવું-ગાબડું પાડવું પડે, તેમને ઉપશમાવવા અંતરકરણ કરવું આવશ્યક છે. અંતરકરણ કરવા જીવ ને મિથ્યાત્વ ના જે દળિયા ઉદય માં આવવાના છે. એ દળિયા ને જીવ ઉપર ના દળિયા માં અથવા નીચે ના દળિયા માં નાંખે છે. તેથી વચ્ચે ખાલી જગ્યા નિર્માણ થાય છે. વચ્ચે ની ખાલી જગા માં જીવને મિ. નો ઉદય નથી. તેથી અહિંયા જીવ ને આત્મા નો સમકિત ગુણ પ્રગટ થાય છે. તેથી પ્રથમ ઉપશમ સમ્યક્ત્વ ની પ્રાપ્તિ થાય છે. એ અંતરકરણ નો સમય અંતર્મુહૂર્ત નો છે. એ પૂર્ણ થાય એટલે એ સમ્યક્ત્વ પણ ટકે નહીં. કારણ મિ.મો. નો ક્ષય નથી થયો. ખાલી અં.ક - અંતરકરણ કરેલો હતો.

~o~ ~o~ ~o~

૨. શિક્ષા-વિદ્યા → જે વસ્તુ ઓછા દશપૂર્વ નો અભ્યાસ કરાવ્યો છે. સ્થૂલભદ્રમુનિએ વિદ્યા નો ઉપયોગ પોતાની બેહનો ને સિંહ નો રૂપ બનાવી ને દેખાડ્યો. પરિણામ → ભદ્રબાહુસ્વામીએ ઉપયોગ થી જાણ્યું. ત્યાર બાદ સ્થૂ.મુ. વાચના લેવા આવ્યા ત્યારે વિદ્યાથી સિંહ નો રૂપ બનાવનાર તેમને ગુરુએ કહ્યું "તમે સૂત્રપાઠ માટે અયોગ્ય છો", એમ કહી પાઠ ન આપ્યો. મુનિએ પશ્ચાત. પૂર્વક ક્ષમા માંગી તોએ ગુરુએ વાચના ન આપી. શ્રી શ્રમણ સંઘ ની વિનંતી ને માન આપી આ પાઠ કોઈને પણ ન આપવાની શરતે બાકી ના ચાર પૂર્વ અર્થ વિના ના તેમને આપ્યા. સ્થૂ.મુ. છેલ્લા ચૌદપૂર્વી મૂળ થી થયા. પરિણામ એ જ આવ્યું શિક્ષા નો દુરુપયોગ ન કરવો જોઈએ.

~o~ ~o~

૩. શરીર દ્વાર – ઔદારિક, વૈક્રિય, આહારક, તૈજસ અને કાર્મણ એ પાંચ શરીર છે. (૧) એમાં મનુષ્ય ને બધા જ પાંચે શરીર હોય છે. (૨) નારકી, અસુરાદિ, વ્યંતર, જ્યોતિષ, વૈમાનિક ને - વૈક્રિય, તૈજસ, કાર્મણ ત્રણ શરીર હોય છે. (૩) પૃથ્વીકાય, અપકાય, તેઉકાય, વનસ્પતિકાયને તથા બેઇન્દ્રિય, તેઇન્દ્રિય, ચૌરિન્દ્રિય (વિકલેન્દ્રિય) ને ત્રણ શરીર - ઔદારિક, તૈજસ, કાર્મણ હોય છે. (૪) વાયુકાય અને ગર્ભજ તિર્યંચ પંચેન્દ્રિય ને ઔદારિક, વૈક્રિય, તૈજસ અને કાર્મણ એ ચાર શરીર હોય છે.

~o~ ~o~ ~o~

૪. છ કાય જીવો એટલે પૃથ્વીકાય, અપકાય, તેઉકાય, વાયુકાય, વનસ્પતિકાય અને ત્રસકાય આ છ કાય ના જીવો ની કાળજી કરવા સાધુ ને માવતર-પિયર ની ઉપમા આપવામાં આવી છે. જેમ માતા પોતાના બાળક ની સંભાળ રાખવા ત્યાગ અને બલિદાન આપી શકે છે. તેમ સાધુ આ છ કાય જીવો ના જે માવતર બન્યા હોય એમણે આ જીવો ને બચાવવા સમય આવે પોતાના પ્રાણો ની બાજી પણ લગાડવી પડે તો પોતાના પ્રાણો ના ભોગે બચાવે છે. તો જ એની સાધુતા શોભી ઉઠે એવી કાળજી લે છે.

~o~ ~o~ ~o~ ~o~

૫. ક્રોધ પામેલો સિંહ - અગ્નિ જેવા નેત્ર વાળા, જેણે અતિ મુખ ફાડ્યુ છે એવા, મોટી કાયા વાળા અને જેણે નખરૂપી વજ્ર ના ઘાતથી ગજેન્દ્ર-હાથી ના કુંભસ્થળ ના વિસ્તાર ને વિદારેલ છે. એવા ક્રોધ પામેલો સિંહ હોય છે. એવા સિંહ ને શ્રી પાર્શ્વનાથ પ્રભુ ને પ્રણામ કરતા આદર સહિત રાજાઓ માં નખરૂપ મણિમાણેક માં જેનાં પ્રતિબિંબ પડેલા છે. એવા તમારા વચનરૂપ શસ્ત્રો ને ધારણ કરનારા પુરુષો ગણતા નથી.

~o~ ~o~ ~o~